

Izhaja
10. in 25. dne
vsakoga meseca

Stoji za
celo leto 3 glđ. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ „ 80
(Posamezne številke
15 kr.)

Oznanila,
1krat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
emanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnisti v
Maribor.
Odprte reklamacije
so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiló

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katere se želi
odgovor,
naj se pridele
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nefraakovna pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ozno poslani knjige
se ne vračajo.

K metodi pokončne pisave.

Skoraj na vseh učiteljskih zborovanjih slovenskih pokrajin pretresava se vprašanje o pokončni pisavi. To je lepo znamenje, kajti ono pričuje, da skrbno neguje slovensko učiteljstvo zdravje šolske mladine ter da noče zaostajati za drugimi učitelji.

Ker je najvišji strokovni svet priporočal vpeljati pokončno pisavo in ker so dokazali razni učitelji istinost teoretiških preiskav s praktičnimi poskusi, pridobiva si ta pisava v učiteljskih krogih vedno več prijateljev. Uvedla se je vže v mnogo šol, tako na Dunaji vže leta 1890/91 v 149 razredov, med drugimi v žensko učiteljšče, deško vadnico mestnega učiteljskega vzgojevališča itd. Najboljši zagovorniki pokončne pisave pa so vendar čehi. Vpeljali so jo vže v razne šole. Tudi imajo izborno metodično knjigo „Jak vyněovati písnu stojatemu“, *) katera se slovenskemu za pokončno pisavo zanimajočemu se učiteljstvu toplo priporoča.

Izborni vspehi se dosežejo pri pokončni pisavi osobito pri začetnem pouku, ker se s tem najlozže navadijo učenci na pokončno pisanje in na pokončno držanje telesa. Zato so se izdali abecedniki s pokončno pisavo. S tem pa, da je e. kr. učno ministerstvo jednak abecednik potrdilo, obsodila se je poševna pisava; kajti skoro se ne more misliti, da bi se dolgo časa pustila rabiti po šolah dvojna pisava.

Učitelji, kateri gojé pokončno pisavo, se dovoljno izražajo o vspehih, ki so se dosegli gledé na pravilno držanje telesa ter na enakomerno, razložno pisavo. Le nekateri, ki so prišli iz ležeče pisave k pokončni, zgubili so pogum, ker pismenke niso bile začetkoma enakomerne in pokončne ter so se vrnili k stari pisavi. Ako bi pa imeli več vstrajnosti, bi sigurno postale pismenke enakomerne in pokončne. Ako so pa tudi nekatere črte, katere bi morale biti pokončne, nagnene malo na levo, to še ni tako velika pomota, saj to nagnenje navadno ne preseza 2—4°. Ako je pa večje, se pisalec ni pravilno držal. Na levo nagnene črte dobivajo se pa većinoma pri učencih, ki so prej ležeče pisali; kajti ti so preveč ležeče pisali ter nimajo pravega čuta za navpičnice. Na levo ležeče črte nastanejo namreč, ako položi učenec desno spodnjo lakeť preveč ali popolnoma na klop. S tem se namreč obrne roka in ž njo tudi pero na levo, kar povzroči na levo ležečo pisavo.

Nasprotnikov pokončne pisave je vendar veliko. Nemci ji nasprotujejo većinoma iz političnih oziróv, kajti prijatelji pokončne pisave so većinoma za opustitev gotičnega pisma. Pri nas se ji pa navadno nasprotuje, ker se većinoma misli, da bi povzročila ta

*) Spisal Vincenc Blahouš, učitelj na občni šoli v Divišovem. Cena 70 kr. Praha-Smihov. Tiskal in založil V. Neubert.

reforma učiteljem prav veliko truda. Dostikrat se sliši: Jaz se ne bom učil na svoja stara leta pokončno pisati. Kakor da bi bilo neobhodno potrebno, da bi moral vsak učitelj, kateri poučuje pokončno pisavo, vedno le pokončno pisati. Sicer si pa to priučiti ni tako težavno. Ako bi bilo, bi ne vpeljavali pokončne pisave v zadnjih letih v nekatere velike trgovske hiše in sicer ne iz zdravstvenih ozirov, ampak da se doseže bolj pokončna pisava. Vsak se torej lahko nauči pokončno pisati. Ako pa tudi ne piše vedno pokončno, mu predpisi na tablo in zvezke ne bodo delali nobednih težav; saj se je vsak učitelj učil „rond“ pisati, katera pisava je tudi pokončna ter naši pokončni pisavi podobna.

Pokončna pisava se je vpeljala z izbornim vspehom v mnogo šol. Za teoretičnim dokazovanjem so torej prišla praktična potrdila. Ta so povzročila, da dandanes nikdo ne more reči, da je pokončna pisava malenkostno novotarstvo, ampak da se boče skoraj jedino pokončna pisava rabila v šoli in potem tudi v življenji. Zato ni zadosti, da so nam znana teoretična dokazovanja, ampak seznanimo se tudi s praktičnimi potrdili!

Prednosti pokončne pisave se spoznajo najbolj, ako se ogleda razred, v katerem se goji pokončna pisava. Na ta način se najlozje seznanimo z metodo pokončne pisave. Zato naj nikdo ne zamudi ogledati si tak razred, v katerem se goji pokončna pisava, ako se mu le prilika ponuja.*) Iz istih vzrokov se ne morejo dovolj priporočati učni poskusi s pokončno pisavo pri učiteljskih zborovanjih.

Glavna prednost pokončne pisave je pokončno, pravilno držanje telesa. To se doseže najlozje po dr. Schubert-ovih pravilih, katera so bila objavljena v lanskem Popotnik-u. Ako se strogo držimo omenjenih pravil, dosežemo ne samo pravilno držanje telesa, ampak tudi razločno pisavo.

Zvezki naj bodo pri pokončni pisavi ozki, da jih ni potreba pomikati proti levi strani. Take zvezke je izdala dunajska tvrdka Pichler. Kdor pa nima takih, ta naj pregame sedanje čez polovico in učenci naj pišejo najprej na levo polovico, potem na desno. Peres ni potreba posebnih, vendar je izumil Bayr za pokončno pisavo peresa, ki so zajedno ostra in mehka. Imenujejo se „Bayr Steilschriftfedern A. P. W. & S. Wien“ in so različnih števil. Držala naj bodo med prsti debela, a vseskozi lesena; jeklo s konca je v obče jako slabo, posebno pri tej pisavi.

Pokončna pisava je istinito dokaj lična. Le prvi vtis je zaradi hipnega čustva o pogledu na nenavadno pisane pismenke nekaterim neprijeten, pozneje vendar ta pisava ustreza estetičnemu čustvu. Seveda, komur prijajo tiste zavijače in čirečare, s katerim zna marsikdo prav nepotrebno obložiti posamezne pismenke, temu se ne more lepa zdeti priprosta in jednostavna pisava. Sicer pa oblike pokončnih pismenk še niso stalno določene. Zato je važno, da se ukreplja pri posameznih učiteljskih zborovanjih, kako naj se razvije genetiško pokončni črkopis. V prilogi podajam tak poskus.***) Vodilo pri tem črkopisu mi je bila knjiga: „Jak vyučevati pismu stojatemu“, vendar se nisem mogel z vsemi oblikami sprijazniti. Zato sem nekatere oblike sprejel iz Bayr-jevega črkopisa, a druge zopet iz črkopisa, katerega je izdala „Laibacher Schulzeitung“, ostale pa prikrojil po svoje.

Konečno še nekaj o razmerji med zgornjo in spodnjo dolgostjo pismenk in srednjo dolgostjo. Razmerje pri ležeči pisavi je 2:5, 1:2 ali pa 2:3. To razmerje je obdržal Bayr tudi za pokončno pisavo. Blahouš ima za I. razred 3:4, za II. razred 5:9, za III. razred 4:7, a za IV. razred 2:5:5:5. Ta razmerja vendar niso prava. Pokončna pisava je najlepša v razmerji 1:1, tudi je pisava najbolj razločna. Nemški učitelji se

*) Iz istega vzroka in ker se utegne pokončna pisava skoro obligatno uvesti po različnih učnih zavodih, važno bi bilo zvedeti, v katerih šolah se vže sedaj ali se boče s prihodnjim šolskim letom gojila pokončna pisava ter kateri učitelji se sploh pečajo s to pisavo.

**) Glej današnjo prilogo!

v nekaterih okrajih na Dunaji in drugod se potegujejo, da bi dobili zvezke za pokončno pisavo za vse razrede jednake in sicer z razmerjem 1:1. To razmerje torej prija ne samo latinici, ampak tudi gotičnemu pismu.

Stiasny.

O ženskih ročnih delih.

(Poročala pri zborovanji učiteljskega društva za goriški kraj 12. maja t. l. Marija Urbančič).

Da ima pouk o ženskih ročnih delih velik vpliv na vzgojo ženske mladine, pripozna dandanes vsak razumen človek. Ta pouk je namreč deklicam nekaj prehod iz teoretičnih šolskih nauk v prakso, t. j. v domačnost, ker jim kaže, kako naj doma uporabljajo, kar so se naučile v šoli.

Žalibog je pa še mnogo ljudij, osobito na kmetih, ki ne uvideva koristi in potrebe tega pouka ter ima o njem celó krive pojme. Mnogo jih je, ki še vedno menijo, da zadostuje, ako se otroci v šolah naučé brati in pisati, skoraj vse druge predmete smatrajo več ali manj kot nepotrebne, posebno pa mrzé ljudem ročna dela, o katerih menijo, da deklice odvréajo od najpotrebnejšega kmetskega dela in da so sploh le potrata časa in novcev. Véasih dá res učiteljica sama nevedoma povod temu krivemu mnenju, ako namreč ona ne postopa prav pri poučevanju ročnih del in ako učenkam brezozirno nalaga prevelike in brezpotrebne stroške za tvarino in orodje.

Ne bode torej škodilo, ako nekoliko natančneje preišljujemo način, kako bi se dalo oživiti narodu zanimanje za ta potreben pouk, oziroma kako povejšati in objednem navesti nekoliko vzrokov, vsled kojih se ta nauk prezira često.

Predmetov smoter nas mora pri pouku voditi, t. j. učiteljica mora natanko vedeti, katera v domačem življenji neobhodno potrebna, če tudi prav priprosta dela bode poučevala skozi leto in kako se jej bode ravnati, da se vsaka deklica nauči v teku šestih let vsaj najpotrebnejšega v tej stroki. Glavna stvar pri tem pouku je in ostane: učenke usposobiti, da zamorejo ob svojem šolskem izstopu vsako naučeno delo brez tuje pomoči same, ne samo nadaljevati, nego tudi začenjati; z jedno besedo: priversti se morajo do samostojnosti. V ta namen naj se s primernimi vprašanji in opombami napeljujejo, da vedó, iz katerih in kakšnih delov obstoji izdelek, kako se vsak del izvršuje in veže z ostalimi v celoto; kakšno tvarino in orodje se v to potrebuje, kako bi se dalo še drugače izvršiti itd. Zraven naj skuša vzbujati zavest in ljubezen do delavnosti, reda in točnosti pri vsakem opravilu, ne samo šolskem, temveč tudi v domačem življenji in opozoriti na napake, kojih se morajo ogibati. Kako grdo je n. pr. za deklico, kakor tudi za odrasčeno žensko, ako se navadi vozél narediti, kadar se jej trak odtrga, mesto da bi ga prišila; ako rabi raztrgano obleko ali perilo, mesto da bi ga prej popravila itd. Opominja naj jih, da doma pomagajo materi pri vseh opravilih, bodi-si poljskih, bodi-si domačih, kakor tudi pri izdelovanji in popravljanji obleke. Opozarja naj jih, da je odvisno od njih, katero pot nastopijo v življenji, trdo pa blagotvorno pot marljivosti, katera da zadovoljnost in čast oli pa ono pogubljivo pot zanikarnosti, katera pelja do bede in siromaštva in na stare dni gotovo do beraške palice, če ne še do hujega. Konečno naj je pouči, kako naj modro gospodarijo z denarjem in časom sebi in bližnjemu v blagor in čast. Čim bolj deklice spoznavajo dobiček in veselje, ki jim ga prinaša delavnost, tem bolj si bodo prizadevale učiteljici pokoriti se tudi v tej stvari in po njih vplivu bodo stariši radi žrtvovali potrebne novce, samo da se njihovih otroci kaj prida naučé. Kakor ima vsako pravilo svoje izjeme, tako se žalibog tudi povsod nahaja ne malo deklic, katerim je lenoba in malomarnost v vseh rečeh tako rekoč prirojena, večkrat pa je ona tudi

izvor napačne domače vzgoje. Take lenuhinje treba je skušati, da se jih pridobi, najprej z lepo besedo in pametnim prigovarjanjem. Ako jim še ni otrpnil čut do časti, pomagali bodo premnogi vzgledi iz zgodovine in iz vsakdanjega življenja. Naslika se jim grdoba lenobe s primerami, n. pr. kako brezkoristno in še celo grešno je, ako pridejo tri ali štiri ženske skupaj, ki klepečejo ter ljudi opravljajo, namesto, da bi si čas kratile z delom, s kojim bi gotovo koristile sebi in drugim. Nasproti pa, kako zadovoljna in vesela je pridna deklica, posebno po dovršenem, težavnem delu. Lenuhinji pa je vedno dolg čas, vsakdo jo prezira, ona je sebi in drugim le v nadlego.

Znano je, da stariši, posebno na deželi, težko zmorejo novce za pripravo ročnih del. Zato je treba vzeti taka ročna dela in vaje, ki so oziraje se na smoter in zvršljivost vsem deklicam jednako pristopne. Izberejo naj se le poglobitna dela, ki so v vsakdanjem življenji vsaki družini neobhodno potrebna; sploh pa naj se gleda na potrebe dotičnega kraja in ljudstva. Vzorcev ali obrazcev naj izdelajo samo toliko, kolikor jih je v razumevanje dotičnih del neobhodno potrebno; kolikor je mogoče, naj se zvršujejo na praktičnih, uporabljivih stvarih. Izdelki, ki so le bolj za lepoto in veselje, lahko se brez škode opusté v šolah, kojih večina otrok ima se boriti z vsakdanjimi bedami in potrebami življenja.

Ker mora biti nauk o ročnih delih, kakor vsak drug predmet, skupen, je boljše, da deklice prinesó za ročna dela potrebne novce v šolo, da učiteljica skupno in torej ceneje kupi potrebno tvarino. S tem zadobe deklice enakomerna dela v roke, s tem si olajša učiteljica sama sebi pouk, ker imajo vse jednako pripravo in se vsem jednako kaže; razvidno je, da postanejo vsi izdelki jednaki, kar bi pri različni tvarini ne bilo mogoče. V primeru nam bodi pletenje: jedna učenka prinese bombaž štev. 6, druga štev. 8. Gotovo bode jedno delo preozko, ali pa drugo preširoko.

Dobro je, ako učiteljica pri narekovanji vsakega novega dela dá učenkam nekoliko odloga ali časa. Znano je, da je mnogo starišev, ki pri vsej dobri volji vselej ne zmore toliko denarja, kolikor ga potrebujejo otroci za šolske stvari. S takimi moramo potrpeti in sploh gledati, da ne nalagamo nepotrebnih stroškov. Delati je na to, da se s skromnimi pripomočki mnogo doseže, da se ne tratijo novci z dolgotrajnimi nepraktičnimi vzorci, nego da se zgotavljajo praktična dela, kakor se je bilo vže povedalo.

Rekli smo, da je večkrat tudi učiteljica sama kriva pomanjkljivemu vspehu pouka v ročnih delih, ako namreč ona pouk smatra nekakim odpočitkom težavnjšemu delu. Taka učiteljica meni, da je dovolj, ako v šolo stopivši veli razdeliti dela, katera razkazuje in razklada samo najbližjim, bolj živahnim učenkam, dočim druge manj pogumne, prezira in pozneje večkrat graja po krivici. Naravno je, da poslednje vse veselje do dela izgubé ter se o učiteljici pritožujejo doma, kar škoduje mnogo učiteljici sami kakor tudi šoli. Tudi natančna mora biti učiteljica, gledati mora, da učenke kolikor mogoče enakomerno nanaopredujejo ter ne sme trpeti, da se napačno zvrši kako delo, ker to mnogo škoduje jenemu ugledu posebno pri materah. Kako pripravne so take matere pri bližnji prilžnosti, kadar je treba zopet denarjev za kako novo delo, hčerki reči: „Saj ni nič vredno, česar se učite v šoli!“ Zato naj učiteljica vedno skrbi, da sproti odpravi vsaktero napako, da matere opazijo sploh na vsem vedenji njihovih hčerk blagodejnost pouka v ročnih delih. Vendar lahko pri vsej svoji pridnosti učiteljica žanje le nehvaležnost in upornost, namreč, ako so stariši toliko trmastí, da pomena tega nauka ceniti ne znajo in ako je celo osamljena v svojem poslu ter je tudi hoja k ročnim delom neredna. Vspeha tudi tam ni, kjer je oddan ta pouk takim osebam, katere niso vešče poučevanja, če so tudi drugače v ročnih delih prav izurjene. Nekako tako se mi zdi, kjer taka učiteljica poučuje,

kakor, da bi se jezikovni ponk izročil odvetniku, kojemu nikdo ne more odrekati znanja jezika. Zato se priporoča v prvi vrsti šolskim oblastim, naj bi podpirale ta pouk v povedanem smislu.

Še nekaj besedij o pokončni pisavi.

Kakor se zdi tovarišu gospodu M-u, ki je priobčil v zadnji „Popotnik-ovi“ številki kratko razpravo o pokončni pisavi — čudno, da se pri letošnjih uradnih konferencijah gledé na to vprašanje ni nič pozitivnega ukrenilo, tako se zdi meni in gotovo tudi mnogim drugim tovarišem celó naravno in umevno, da se slov. učiteljstvo v svojih skupščinah ni ne za in ne proti vpeljavi te pisave izreklo, ampak da je v tej zadevi zavzelo — da govorim z Nemcem — „eine abwartende Stellung“.

Vsako novotarstvo, torej tudi novotarstvo na padagogiškem polji, ima navadno svoje prijatelje, pa tudi nasprotnike. Jedni kakor drugi zabredejo radi v pretiravanje. Tudi s pokončno pisavo je tako: Privrženci slikajo nje prednosti v najlepših barvah, medtem ko sodijo nje nasprotniki o tej pisavi tako nepovoljno in neprijazno, da tudi oni, ki je še nikdar niti videl ni, takoj sprevidi, da njihovi nazori o tej reči niso in ne morejo biti pravi. Ali ni potem celó naravno, da je slov. učiteljstvo, katerega ogromna množica — kakor piše prav g. M. — nima lastnihkušenj o tej stvari, čitavši v raznih razpravah in knjigah ter slišavši toliko gorečih pro in contra, prišlo do spoznanja, da še sedaj ni pravi trenutek, izreči se za obligatno vpeljavo te pisave v ljudsko šolo?! Dá, pametno je bilo, tovariši — da smo po zaslišanji obeh strank, v raznih svojih skupščinah konečno rekli: „Počakajmo še, da se vihar vsaj nekoliko pofeže in da nam bode možno tudi iz lastne skušnjaje kaj več o tem predmetu govoriti!“

Res je sicer, da so razni poročevalci otroke nekaj tednov prej v svojih razredih vezbali v pokončni pisavi ter to in ono, kar so čitali, praktično poskušali, da bi mogli potem o predmetu na podlagi lastnega prepričanja poročati.

Toda moj Bog! koliko skušenj se more v tako kratkem času nabrati? Da se je pri teh poskusih tudi v pedagogiškem in metodičnem oziru mnogo grešilo, omenim samo mimogrede. Kdo more n. pr. odobravati postopanje onih učiteljev, ki med letom pri otrokih spreminjajo pisavo, in kdo bode pritegnil onim, ki so uvedli to pisavo v višje oddelke ljudskih šol? Kdo jim je porok zato, da se jim poskusi obnesejo?*)

Zdravniki so torej spoznali sedanjo poševno pisavo za glavni vzrok kratkovidnosti in krive hrbtenice pri šolski mladini. Bodi mi dovoljeno omeniti tú na kratko stavke; na podlagi katerih je zelo obširno razpravljajal vprašanje o pokončni pisavi meseca marcija t. l. v Dunajskem učiteljskem društvu „Diesterweg“ g. Wawrezyk. Vsa razprava je obsegala te-le točke:

1. V šolskih zadevah se čuti dandanes vže vsak poklicanega in zmožnega izreči svojo sodbo.
2. Celó vtikanje zdravnikov v šolske stvari ni vedno na mestu.
3. Za zdravstveno nadzorovanje je dovolj sposoben le v to svrhu izobražen šolnik.

*) V mislih imam tu srednjo in najvišjo stopnjo; vse kaj drugega je to v I. razredu oziroma v I. šolskem letu, ker se v slučajih, da se pisava ne obnese, koncem šolskega leta lahko zopet preide v poševno pisavo. Vsled poskusov na višjej stopinji, kjer je roka vže poševni pisavi vajena, pa se ne dosežejo potem ne v tej in ne v onej pisavi povoljni uspehi, črke postanejo neredne in nesamostojne. — Primeri Ij. Stiasnega razpravi „Pokončna pisava“, „Pop.“ 1891, str. 82 in „Poskušnje s pokončno pisavo“, „Pop.“ 1891, str. 234.

4. Zdravniki radi pretiravajo, imenujejo šolo kraj, kjer se goji kratkovidnost in kriva hrbtenica.

5. Pomočki, katere so nasvetovali zdravniki — osobito razne vrsti šolskih klopij — se niso obnesli.

6. Novodobno zdravilno sredstvo je postalo pokončna pisava.

Zelo na obširno je skušal na to poročevalec dokazati, da pokončna pisava v primeri s poševno ne prinaša nobednih prednostij, temveč ona ima celo neposrednje slabe nasledke.

1. Ravna lega zvezka je nenaravna. (Se podpré s pisnimi poskusi.)

2. Okó se gledajóč pri ravnem sedenji na popir, preveč napenja.

3. Nevarnost skrivljenja hrbtenice je pri pokonnem sedenji največja, ker imajo na ta način otroci najmanj prilike, da bi razne mišice po svoji volji gibali in rabili. Hrbtenica se pri takem sedenji šicer ne more v stran, pač pa v oprsji nazaj, v obledji pa naprej upogniti in kriviti.

4. Kratkovidnost ni očesna bolezen, pač pa celo prirodno priravnanje (akomodacija) očesa na določene delalne razmere. To stvar zadevajoče izjave zdravnikov so tako različne, da moramo sklepe, ki izhajajo iz njih, smatrati nezanesljivim.

Konečni stavki gospoda poročevalca, ki se je pri svojej razpravi opiral na razne avtoritete, se glasó:

1. Pokončna pisava je pedagogiško novotarstvo, ki se bode — jednako vprašanji o šolski klopi — polagoma zopet zgubilo.

2. Vendar je to vprašanje celo zdravnike dovedlo do prepričanja, da kratkovidnost in kriva hrbtenica nista v zvezi s šolsko klopijo.

3. Pokončna pisava se naj brez predsodkov temeljito skuša, in naj se ne prezirajo tudi mnenja nasprotnikov.

Društvo se je s stavki popolnoma strinjalo ter je izreklo gospodu Wawrczyku na njegovem temeljitnem poročilu najtoplejšé priznanje.

Iz tega, da sem navedel na tem mestu toliko točk, ki govore proti pokončni pisavi, vtegnil bi kdo sklepati, da sem nasprotnik te pisave. Temu pa ni tako; saj rabim vendar sam pokončno pisavo sedaj vže tretje leto, in gotovo bi jo tudi za poskušnjo vpeljal v svoj razred, ko bi deloval na nižjej stopinji.

A čemu sem priobčil stavke tako hudih nasprotnikov pokončne pisave? Hotel sem opravičiti ravnanje onih tovarišev — saj sem med njimi tudi jaz — ki se letos še niso izrekli za obvezno, pač pa za poskusno vpeljavo pokončne pisave v ljudske šole. Kdo bi se namreč tako kar najedenkrat ogrel za kako novotarstvo, če ni o njegovih prednostih še dovolj uverjen in če sliši, da celó imenitni šolniki, ki so v stvari delali poskuse, ne najdejo na njej vsega „dobrega“, kar ji prijatelji in privrženci pripisujejo.

Razni tovariši delujoči na nižjih stopinjah, ki imajo posebno veselje to tega črkopisa pa bodo gotovo takoj začetkom prihodnega šolskega leta pričeli poskusoma poučevati pokončno pisavo — in bodoče leto, ko se bomo v uradnih zborovanjih razgovarjali zopet o tem vprašanji, bodo nam iz lastne skušnje vedeli pokazati, koliko se vjema dejansko izvajanje tega novotarstva s teoretiškim dokazovanjem.

Da je treba učitelju, ki se hoče baviti s to pisavo, prej samemu dobro poznati njeno bistvo in metodo, to razume so samo po sebi.*)

*) Kot primerne vzorce za pokončno pisavo priporočal bi Schellner-jeve „Steilschrift-Vorlagen“ ki se dobé za 10 kr. pri Carl Schellner-ju, učitelju v Beču IX, grüne Thorgasse 6. Da se pa učitelj pouči o

Predno končam, omeniti mi je še gledé dveh opombic g. M-a par besedij. Gospod M. piše namreč v svoji razpravi, da se oni nedostatek pokončne pisave, ki se tiče pomikanja zvezka in se kaže pri ozkih klopek, kaže tudi pri poševni pisavi, kjer se mora pomikati zvezek od leve na desno navzgor. Na to mi je odvrniti, da ta zahteva pri poševni pisavi ni tako stroga, kakor baš pri pokončni, kjer mora otrok pred zvezkom sedeti po konci, ne pa sključeno, kakor pri poševni. Pri pokončni pisavi pomakniti je otroku zvezek ali tablico vsakokrat, kadar popiše jedno vrsto, med tem ko pri poševni pisavi v klopi z ozko desko skluči svojo hrbtenico, da pripravna tako oko zvezku ali tablici. Njeni prijatelji, posebno pa zdravniki zahtevajo torej po vsej pravici za pokončno pisavo široke klopi oziroma široke deske na njih. *)

Gospod M. trdi nadalje, da je hiba pokončne pisave, ako jo učenci prevrnejo na levo stran, najmanjša. Jaz pa menim, da se ta hiba onemu, ki pozna bistvo pokončne ali stoječe pisave, ne sme videti malenkostna. Ali ni pokončna pisava ona, pri katerej stojé črke pravokotno na vrsti? Kakor ona francozka okrogla pisava, ki ima črke nagnene naprej — videl sem po šolah, kjer se goji na najvišjej stopinji ta pisava, vže več takih napačnih pisav — ni pravilna, istotako po mojem mnenji pokončna pisava, kjer stojé posamezne črke proti levi strani, ni pravilna, in učitelj, ki bode to pisavo gojil, moral bode označeno hibo, ako jo pri učencih zapazi, takoj začetka z vso odločnostjo bičati, da jo odpravi.

Konečno še nekaj! Jedna raznih prednostij, katere ima pokončna pisava pred poševno, je tudi ta, da je zelo prikladna za pismeno računanje. Temu mora gotovo pritrđiti vsakdo, bodi-si prijatelj ali sovražnik pokončne pisave. „Znano je“, — tako piše gospod profesor A. Štrifot**) — kako težko pišejo učenci istovredne številke pravilno drugo pod drugo. Vsi daljši računi kažó navadno poševne vrste števil. Izkušali so ta nedostatek odpraviti z mrežasto črtanimi računskimi zvezki. Ali ker so taki zvezki kvarni očém, prepovedalo jih je zopet visoko ministerstvo leta 1885. Pokončna pisava ne potrebuje nobednega takega pomočka. Ker so namreč tudi številke pokončne in ker leži zvezek vzporedno s klopijo, učence lahko pregleda mer in podpisuje istovrednice prav.

Z ozirom na te besede***) in pa z ozirom na povoljne vspehe, koje je imelo več tovarišev — med temi tudi pisec teh vrstic — ki je uvedlo za pisanje števil pokončno pisavo, bi jaz cenj. tovarišem in milim sotrudnicam na tem mestu predlagal, naj se v prihodnje, in to na vseh učnih stopinjah pri pismenem številjenji poslužujejo izrečno le pokončne pisave. Taka poskušnja ne bode škodovala ne pisavi učencev dotičnega razreda, še manj pa občni pisavi istega učnega zavoda. Deset pokoncu stoječih znamenj pa se otroci tudi lahko hitro naučé. — Na veselo in zdravo videnje torej prihodnje leto pri uradni konferenciji vsi vi prijatelji in nasprotniki sedanje novošegne tolikrat imenovane pokončne pisave. Daj Bog, da si bodemo mogli takrat o tej novotariji vže prav mnogo zanimivega povedati — in sicer iz lastne skušnje.

Anton Kosi.

raznih malostnih, a vendar važnih stvaréh gledé na lege zvezka, držanja peresa in rok, čita naj kako brošurico, kojih dobi v nemškem jeziku več nego dovolj. Tudi razprave tovariša g. Stiasny-ja (ki je mej slov. učiteljstvom gotovo prvi gojil v šoli to pisavo) v „Pop.“ 1891 so poučljive. Pis.

*) Prim. Dr. Schubert „Ueber Steilschriftversuche in den Schulen“. Letnik 1891, str. 23.

**) Prim. letošnji „Ljublj. Zvon“ str. 183.

***) O tej reči je pisal tudi g. Stiasny na 85. str. „Pop.“ 1891.

Naše šolsko vrtnarstvo.

Piše F. K.

(Glej štev. 7 str. 104.)

III.

Pri zborovanji delegatov četrte skupščine „Zaveze“ v Kranji vsprejel se je med drugim važen predlog, namreč vpeljava „sekcije za šolsko vrtnarstvo“ pod predsedništvom gospoda Ribnikar-ja v Logateci. Sekcija prične svoje delovanje, kakor hitro se razglasi načrt, po katerem se bode imelo delovati.

Z veseljem mora pozdraviti vsak prijatelj šolskega vrtnarstva ustanovitev omenjene sekcije, katere čaka mnogo hvaležnega in plodonosnega dela.

Naj o tem izrečemo svoje mnenje. Pred vsem bode treba natanko določiti, katere bistvene oddele naj sodrži vsak šolski vrt z ozirom na krajevne razmere. Da mora biti mestni šolski vrt drugače urejen nego oni na kmetih, je samo po sebi umevno. Tú bodi govor le o šolskem vrtu po deželi.

Pisatelj knjige „Vrtnarstvo“ g. G. Pire pravi na str. 1.: „Šolski vrt na kmetih bodi praktična vadnica za umno zvrševanje nekaterih strok kmetijstva in sicer v pouk učencem in v spodbujajo odraslim vaščanom.“ Zato se pisatelj ozira le na sadjarstvo, vinarstvo, zelenjadarstvo in lepotično vrtnarstvo, da si se mu zadnje ne zdi potrebno, vsaj pravi: *) „Nikakor ne mislim, da je lepotično vrtnarstvo važno na šolskem vrtu, ampak smatram je za celo nepotrebno gledé na namena, ki ga ima šolski vrt.“ S tem se nikakor ne strinjamo, kajti g. Pire sam priznava takoj važnost lepote vrtnarstva, nadaljujoč: „Vendar pa je v mnogih ozirih tudi ta stroka vrtnarstva dobra in koristna, saj olepšava ves vrt, dela vrtnarju največ veselja, vzbuja učéči se mladini čút do naravne lepote in rabi učitelju v mnogih rečeh za učen pomoček“. Kdo bode oporekal, da cvetličarstvo ne goji estetiškega okusa, da ne plemeniti nežnega otroškega srca, zlasti pri deklicah? Ali bi bilo potem umestno, ako bi ljudska šola pri svojem vzgojevalnem delovanji prezirala lepotično vrtnarstvo? A tudi v drugih ozirih nam vzorno urejen šolski vrt lahko dobro služi pri vzgojevanji mladine, o čem je bil vže na drugem mestu govor. Vzgoja nam je pa več nego suhoparen pouk! .

Da naj šolski vrt pospešuje umno sadjarstvo, vinarstvo in zelenjadarstvo, o tem govoré vse knjige o šolskem vrtnarstvu. Kar se tiče sadjarstva, je Jablanzy drugega mnenja nego večina šolskih vrtnarjev.

V obče se misli, da ima šolski vrt največ le sadjarstvo pospeševati, in to s tem, da se drevesnici odmeri največ prostora. Zató se po nekod namesto šolskih vrtov nabajajo le drevesnice. Poslušajmo, kaj pravi v tem oziru Jablanzy: **) „Po dosedajnih skušnjah — v dobi več ko deset let — ki so se delali pri gojitvi šolskih vrtov gledé na sadjarstvo, uredbo in gojitev drevesnic, menim v obče, da drevesnica in sadjarstvo v šolskem vrtu ljudske šole nista na mestu in ne zdi se mi vredno, da se v to priporočata, ker šolskim vrtnarjem večinoma nedostaje potrebno strokovno znanje za vzgojo sadnega drevesa ali ga vsaj nimajo v dovoljni meri, da bi zares dosegli dobre vspehe, t. j. dobro in pravilno vzgojena, rabljiva sadna drevesa. Ne smemo pozabiti, da ljudski učitelj ni sadjar, t. j. strokovno popolnoma izobražen in vaje sadjar, kajti to ni njegovo predpisano področje, nego on je le izobražen ljudski učitelj. Posameznim od njih se bode gotovo posrečilo, da si bodo uredili lepo drevesnico, jo popolnoma strokovno vodili in celo vzorno sadna drevesa vzgo-

*) „Vrtnarstvo“, str. 112.

**) Jablanzy: „Der Schulgarten der Volksschule am Lande, dessen Aufgabe, Anlage und Pflege“. 1891, II. izdaja, str. 88—89.

jili, kakor si tudi po pridnosti, osebni spretnosti in po praktičnih in strokovnih studijah vso za gojitev drevesnice potrebno strokovno znanje pridobili. Take posamezne zelo dobro gojene drevesnice v šolskih vrtih videl sem na svojih potovanjih, bilo jih je le neznatno število, dočim ima večina šol v šolskih vrtih in njih drevesnicah le slaba in napačno vzgojena sadna drevesa“.

„Skušnje, katere sem si doslej s sadjarstvom v šolskih vrtih pridobil, me gotovo ne osrčujejo trditi, da je drevesnica šolskih vrtih neobhodno potrebna in priporočila vredna“.

„V drevesnicah ali šolskih vrtih vzgojena sadna drevesa so skoraj vseskozi (izjem je le malo), slabo, pokvečeno vzgojena. Nepravilno, večinoma od tal previsoko in v različni višini cepljena drevesa, za kar so se rabili stari, prestari divjaki, dalje pogrešno odrezanje debla, zelo čestokrat poraba količev, na katere se slaba, od stranskih vejic osnažena drevesca privezujejo, vse to je v vsaki meri napačno, tako da taka drevesa jedenkrat vsajena, na nobeden način ne morejo pospeševati sadjarstva, nego so nasprotno njega bistvena ovira“.

„Zató sem z ozirom na take skušnje drevesnico iz načrtov o šolskih vrtih odstranil in na njeno mesto vpeljal male *sadne kulture* in *nasade prilikorcev*, kateri dobro gojeni imajo sigurno bistveno večji vspah, kakor doslej v šolskih vrtih nahajajoče se drevesnic“.

Najvažnejše vprašanje bode torej imel rešiti odsek šolskega vrtnarstva, da natanko določi, katere bistvene oddelke naj obsega šolski vrt, oziraje se na krajevne razmere. Potem bomo imeli kmalu vzorne šolske vrte, kajti ko so dobro urejeni ali razdeljeni, treba jih je le še skrbno negovati, da postanejo zares vzor.

IV.

V upravniskem poročilu glavnega odbora e kr. kmetijske družbe kranjske občnemu zboru za leto 1891, priloženem letošnjemu „Kmetovalcu“, nahaja se str. 11 to-le:

„Sklep, da naj bi skrbelo, da dobé oni učitelji, ki se uspešno pečajo s šolskim vrtnarstvom, svojemu trudu primernih nagrad, rešil se je v tem smislu ugodno, da se je glavni odbor obrnil na visoki deželni zbor s peticijo, ta pa jo je rešil, kakor mu je nasvetoval deželni odbor ter je ukrenil:

1. da se določi natanko, kakšen bodi in kako mora biti obdelan šolski vrt na *Kranjskem*, da se prišteva vzornim, in

2. da se šolskim vrtnarjem (učiteljem), ki so naredili, oziroma vzdržujejo tak vrt, pripozna *redna letna remuneracija v znesku 36 gld.*, in sicer do preklica, to je, dokler je vrt *uzoren*, oziroma, dokler je za *ponk v kmetijstvu podpora*, ki znaša sedaj po postavku v proračunu normalno-šolskega zaklada 1600 gld., na razpolaganje“.

Ta ukrep deželnega zbora kranjskega moramo s pohvalo omeniti. Želeti je le, da bi tudi drugi deželni zbori kaj jednakega ukrenili, zlasti na Štajerskem in Primorskem.

Na Štajerskem ponuja letošnja deželna učiteljska konferencija lepo priliko, da odposlanci izrazijo svoje misli o šolskem vrtnarstvu. Resnica je, da se šolski vrti v obče ne bodo povzdignili poprej, dokler posamezni deželni zbori ne bodo dajali podpor, kajti šolski vrti se ne dadó napraviti le z lepimi besedami, nego poleg dotičnega znanja in gorečnosti do stvari treba je véasih precej — denarjev, katerih je, od krajnih šolskih svetov zelo težko ali sploh ni možno dobiti. Treba bode, da revne šolske občine dobé za prireditve šolskega vrta male prispevke, ravno tako tudi učitelji, ki imajo vzorne vrte, primerne nagrade. Potem še le bode se šolsko vrtnarstvo povzdignilo.

Odposlancem k deželni učiteljski konferenciji torej toplo polagamo na srce, naj tudi v tem smislu sprožijo primerne predloge in nasvete v prid stvari same.

Listi slovenskega učitelja — kolesarja.

I.

Gospod urednik! Počitnice, učitelju tako zavidane počitnice, se bližajo! Niso zaradi nas učiteljev, ampak zaradi učencev, a tudi mi jih težko pričakujemo, da se odpočijemo od trudapolnega delovanja. Takrat nam ni potreba tičati vedno v zadubli sobi, takrat se mi zopet za nekoliko časa ures-uresničijo krasne besede: „Danes tukaj, jutri tam, drugi kraji, druga mesta! Če ni všeč mi tu, drugam urno me popelje cesta“. Oj ti ljuba, neprecenljiva prostost, priljubljeno mi potovanje! Kako rad se podam v tujino! „Kakor ptica, ki leti čez gore in čez ravnine, kraje gledam in ljudi“. — Pozabljene so vse skrbi! Razven tega vtisnem si v srce vzorne slike, katerih spomin mi omogoči učencem prav živo opisati tuje kraje, tuje noše, tuje obrede.

Zato so pa potovanja učiteljem zelo važna in potrebna. Zato delajo po drugih deželah z učit. pripravniki poučne izlete, zato dajejo potujočim učiteljem podpore. Kedor pa ne more potovati, ta se mora zadovoljiti s potopisi. Žal, da so v naših časopisih tako redki. Ker so pa za učitelje važni, hočem Vam gospod urednik kratko opisati, kar bodem na svojih potovanjih zanimivega videl. Za danes nekaj o Novi Avstriji!

V Serajevo.

Bosna! Marsikoga izpreleta strah, ko čuje to ime. V misli so mu stari časi, ko so mnogokrat pridivjali iz Bosne kruti Turčini v naše dežele, napadali, požigali in morili, da je bilo groza; v misli so mu časi, ko se tlačili kruti Turčini nesrečno rajo; v misli so mu časi, ko so se vlačili janičarji po deželi ter plenili in stiskali uboge kmete; v misli so mu časi, ko so zasedali hajduki gore ter napadali bogate Turčine; v misli so mu grozni boji, ko so hoteli kristjani otresti se turškega jarma; v misli so mu časi avstrijske okupacije, ko smo dan za dnevom čuli slavna dela naših junakov-vojakov, a zraven žalibože tudi razdivjanosti in nečlovečnosti krutih Turčinov. Misli si, Bog zna kako nevarno in nevažljivo je potovati po tej deželi, kako tožna in pusta je dežela, kako revna in oskodna so nje sela, kako umorno in neugodno je nje ozračje in kako ubogi in neolikani so nje stanovalci. Res, da se Bosna, akoravno se je po okupaciji veliko spremenila, našim krajem primerjati ne dá; res da tu ni toliko romantiških krajev, kolikor po alpskih de-

želah; ali kdor je prijatelj narodi, v katerem koli obliči se mu kaže, kdor se veseli novih prizorov, kdor radosten spoznava kakovost daljnih pokrajin s tujim mu žitjem in tujim mu stanovanstvom, kdor se zanima za šege in običaje narodov, kdor se rad seznanja z obredi tujih ver, kdor rad posluša narodne pesni: ta se raduje nad slovanskimi obrazi, ki jih tu vidi; kajti iz njih sije bistroum in resnost, pa tudi revščina in velika zmernost, ta se ne more prečuditi obilici izbornih globoko v srce segajočih narodnih pesnij, katere so največje veselje revnemu in bogatemu Bosnjaku, ta vidi povsod tu kaj znamenitega, povsod opazuje nekaj, kar mu vzbuja nove misli, kar ga spominja starih prigodeb in mu v srce zariše vzorne slike, katerih spomin ga spremlja dolgo in dolgo, ko je vže v domovini v navadnem vsakdanjem delokrogu svojem.

Potovanje v Serajevo je bilo še več let po okupaciji prav težavno, kajti moral si voziti se večinoma s pošto. Zato so potovali v Serajevo le oni, kateri so morali. Dandanes je to drugače. Sedaj se pride iz Ljubljane v Serajevo v jednem dnevu. Ko bode zgotovljena proga čez Travnik v Banjaluko, bode zveza veliko boljša.

Sedaj se mora potovati skozi Bosenski Brod, kjer se prične bosnijska železnica. Bosenski Brod se je vsled velikega prometa ves spremenil. Veliko novih postopij vidiš tu, a blizo brega Save je lep spominek v spomin pohoda cesarja Fran Josipa I. Železnični vozovi bosnijske železnice so manjši ko naši, a vsi novi ter prav praktični in solidno izdelani. Bošnjaki, osobito Turčini, se vozijo večinoma v IV. razredu, kjer čepijo na tleh. Osobni vlaki vozijo zelo hitro. Navadno postoji vlak v posameznih štacijah po jedno minuto ali jeden čas, kakor kličejo tam. Le v treh velikih postajah postoji vlak po četrť ure. Pošto in brzovjav opravlja po vsej Bosni vojaštvo. Skoraj na vsakej postaji pa vidiš bosenskega žendarna, a na večjih tudi bosenskega policaja. Bosenski policaji so večinoma mohamedanci ter nosijo fez. Povsod se pa vidi veliko vojakov, osobito veliko častnikov. Železnična poslopja so prav lepa, le čudno je viditi tik čedne hišice železničnega čuvaja z rudečo zastavo v roki v zakrpani, zmazani bosenski obleki. Železnična proga pelje začetkoma ob bregu Ukriine, pozneje od Kotorskega do

Dvora t. j. blizu 200km ob bregih Bosne. Večinoma vidimo tik nje do Zenice deželno cesto, le pri Han Marici pelje cesta naravnost čez gore, potem pa od Maglaja naravnost v Žepče. Od Zenice naprej gre cesta v stran ter drži začetkoma proti Travniku, pozneje pa pelje skozi Busovičo, Kiseljak, Rakovico, Blažuj proti Sarajevu. Najzanimivejša je vožnja okolu Han Marice. Tu mora vlak dospeti na precejšnjo višočino. Da se to doseže, je železnocestna proga mnogokrat zelo napeta. Tu vidiš zelo veliko ovinkov, celo veliko takih, po katerih bi se naš vlak ne mogel voziti. Vožnja cesta začetkoma ni posebno široka, a ni slaba. Na cesti ne vidiš veliko vozov, ampak le slabe konje, ki nosijo tovore. Ti konji so drugače podkovani, ko naši, so zelo vstrajni ter prav dobro plezajo s svojimi tovari čez hribe. Zato pa tudi držijo stare ceste naravnost čez hribe in nikdar okoli hribov. — Bosna je valovita hribovita dežela. Le tik reke Bosne je ozka dolina. Okoli Dobojja je lepa ravnina, a pri Maglaji postane dolina zelo ozka. Tam se vidi tik ceste lep spominek leta 1878. padlih huzarov. Žepče, pri katerih se je odlikoval naš kranjski polk, je v ravnini ter je še sedaj raztrgano mesto. Trdnjavica Vranduk leži precej visoko na strmem hribu. Ker je bila stara cesta za vozove prestrma, naredili so pod njo tunel. Po raznih krajih pa vidiš tik proge razne tovarne ter obilo čednih poslopij, tako dobivajo pri Zenici premog ter je tam prav velika bosenska kaznilnica.

Ljudje, katere sem srečaval, so me začujeno gledali. Osebito otroci! Ako so me oni zagledali, pritekli so s pašnikov k cesti ter se glasno s mijali in vpili. Prav smešno je bilo videti, kako so pri tekanji odletavale čakšire (hlače). Drugače bule (turške žene). Ako sem srečal zahaljeno bula, vsedla se je ta navadno tik ceste, pokazala mi hrbet ter se še bolj zagrnila. Ako je pa šla bula pred menoj, ni se zmenila ne za moje zvonjenje, ne za moje vpitje, naj se umakne. Navadno so bule v družbi mladih deklet. Te jo opozorijo, ako se bliža „švaba“, da se potem še bolj zagrnejo. — V Bosni je veliko na pol divjih psov. Jedni so podobni ter so v sorodu volku, a drugi lisici. Bal sem se, da me ne napadejo na poti. Srečal sem več takih psov, a me niso nadlegovati.

Cesta, po kateri sem potoval od Visoke, je bila okrajna cesta. Na deželno cesto bi moral priti čez nekoliko ur. Čez pol drugo

uro dospem do križpota. Obe cesti ste jednaki. Zemljevid ni posebno natančen ter kaže klance. Vprašam Turčina, katera cesta pelje v Sarajevo. Odgovori mi, da obe. Vprašam ga dalje, katera je boljša. Odgovori mi, da ona čez goro. Napotim se torej čez goro. A hudo sem se opekel. Cesta, po kateri sem šel 2½ ure, je bila takšna, kakoršne so bile pred okupacijo. Sreča moja, da je bila cesta suha, drugače bi ostal v blatu, ali pa bi moral več ko dve uri kolo nositi. Te ceste so samo za konje, ki nosijo tovore, za vozove niso pripravne. Samo po sebi umevno je torej, da sem poleg voza moral hoditi peš ter kolo tiščati. Pot je peljala v prav zapuščene kraje ter vedno višje in višje, potem pa zopet naravnost navzdol v dolino. Več ko jedno uro nisem ugledal niti po gorah, niti po dolini vasi, niti cerkvice, ne minareta, ne jedine kočice. Kakor gorski volk skrli je Bošnjak bivališče svoje. Kjer je bilo le mogoče, postavil je svojo kočvo v gorsko zatišje, v zakotje, v strugo ali preseko med gorovjem. Po teh krajih so se namreč klatili janičarji; tudi hajduki so se oglašali. Zato pa ljudij nisem srečaval posameznih, ampak vedno v karavanah. V prejšnjih časih ljudje zato niso hodili posamič čez planino, ker so se bali roparske sile. Zbrali so se torej v karavane in čete ter so trge pohajali združeni. Ta običaj se je ohranil do današnjega dne. V gručah se narod vrača domov. Oholih agij, begov, efendij po teh krajih nisem videl, ampak le ponižne kmete, kateri so se zibali čez planino. Čez dolgo časa dospem v mohamedansko vas. Na poti zagledam deklico, katera je nesla v vsaki roki vrč vode. Imela je sicer haljo kakor druge deklice mohamedanske, a veter ji jo odnesel v tem trenutku od obraza, ko mene zagleda. Ko me zapazi, spusti prestrašena vrča na tla ter zbeži kakor plaha srna do bližnje kočice. Tam obstoji ter z rokama zakrije svoj obraz. — Hiše so bile večinoma prav siromašne. Pri nekej koči zagledam mladega Turčina, kateri je kukal skozi ljuknjico pri vratih ter zaklinjal pri Mohamedu in pri vseh mohamedanskih svetnikih, naj se mu otvorijo vrata. Nisem vedel, kaj to pomeni. Pozneje so mi to razložili. Po petkih namreč hodijo mahomedanski mladenci česat t. j. klicat deklice mohamedanske. Ko se Turčin skoro naveliča jo klicati, vstopi se deklica sredi dvorišča, a kak otrok odpre za nekoliko trenutkov vrata. Na to jo poprosi Turčin pri zaprtih vratih, naj bo njegova žena. Velikokrat se deklica

uda in Turčin jo odpelje, ne da bi kaj vedeli o tem njeni stariši. Čez dva ali tri dni gre Turčin k njenim starišem ter pove, kaj je storil. Na to se pogodijo, za koliko odstopijo stariši deklico. Tako se ženijo Turčini po Bosni! Prigodi se pa tudi, da

Turčin ni zadovoljen ž njo. V takem slučajih da ji nekaj goldinarjev ter jo pošlje nazaj domov. — Čez dve uri srečno dospem čez goro v dolino. Bil sem utrujen, zato sklenem se v krčmi malo odpočiti.

(Konec sledi.)

Društveni vestnik.

Slov. Bistrica. — „Kak lepa je zemlja, kak je nebeška! — Ko vstane iz morja zjutraj“. — Teh lepih besed našega slavnega Levstik-a spomnil sem se, ko sem 7. julija šel od P. proti Gornji Polskavi. Pot tje me je peljala skozi Spodnjo Polskavo, kjer sem po nekdanji „študentovski“ navadi potrkal najprej na „vrata“ tamošnjega tovariša — nadučitelja, gosp. Tribnik-a, ki je načelnik našemu društvu. Pri njem najdem zbranih precejšno število tovarišev in tovarišic, ki so za nekoliko časa popustili šolske bukve ter prišli za potno palico. Res v prav krščanskem duhu in lepej slovanskej gostoljubnosti nam je skazoval hišni gospodar telesna dela usmiljenja, na čemur mu izrekam pristržno zahvalo. — Ko smo okrepcali nekoliko ude, odrinemo proti Gornji Polskavi, kjer se je imelo vršiti zborovanje. — Kaj bi podrobno opisoval nadaljno pot? Vsaj je itak vsakemu učitelju v prijetnem spominu jeden ali več izletov, s šaljivimi pa tudi resnimi pogovori o šolskem in družinskem življenji; da opazuje o takih prilikah nove kraje, da občuduje lepoto narave in velikost stvarnika, da hvali pridnost slovenskega ratarja, kateri je s svojim trudom preobrazil zemeljsko škorjo v zelene travnike, žitonaša polja in rodovitne vinograde. In ko vse to gleda; „iz misli se misel mi snuje“: Koliko neobdelane zemlje, koliko nezorane ledine je še na šolskem polji! Toliko se je vže preobrazilo v teku dveh desetletij, da miče celo tujca gledati vspeh delovanja slovenskega učiteljstva, njegovo pridnost in napredovanje. A žetev še vendar ni povoljna in primerna trudu; bode pa, ako bodedo „zavezno“ in z združenimi močmi delovali narodu v povzdigo, sebi pa na čast! Naprej torej! — In naprej smo korakali proti zaželjenemu cilju. Vže od daleč nas je pozdravljala mogočna lipa, katero je leta 1825 pred šolskim poslopjem zasadil nek učitelj, in katera je zbirala v svoji senci mnogo otrok, ki so vže zapustili igre in mlake danes. Zbralo se je tu mnogo učiteljev in učiteljic, katerim gosp. nadučitelj Sabati pri vstopu v šolsko poslopje zakliče veseli „Dobro došli!“

Zborovanje otvori gospod načelnik pozdravljajoč došle iz bližnjih in daljnih krajev ter društvu predstavi gospoda Pestevšek-a iz Slivnice, gospdč. Hausenbichl in Wiesthaler kot goste. Po prečitani zapisnika od 5. junija, prebere g. predsednik dopis društva „Steierm. Lehrerbund“, kateri povprašuje

po razmerah nesrečne soproge gospoda Večaj-a, nekdanjega učitelja lemberškega. Jednoglasno se sklene, da se prosilka priporoči najtopleje društvu v podporo. — Potem sledi običajno predavanje gospoda Sabati-ja o zgodovini tamošnje šole. Povestnica je kratka, ima pa vsekako nekaj mičnih dogodkov. Poročevalec kazal nam je tudi nekdanj tako strahovito „črno knjigo“, v katero so se zapisavala imena malepridnih in hudobnih učencev.

Gospod predsednik se zahvali gospodu predavatelju v imenu navzočih za njegov trud, ter sam predava potem „O žrtvah strele“ (Opfer des Blitzes). Najprej nam poda statistiko od strele zadetih ljudi. Potem govori o okolščinah in slučajih, kateri nevarnost o nevilhti povečujejo ter opozarja pri tem na marsikatero razmere, ki se še premalo jemljejo v poštev. H koncu nam poda nekaj pravil, kako se je varovati nesreče in kako ravnati s ponesrečenci od strele zadetimi; omenja še, da se lahko te točke, ki imajo posebno veliko važnost za vas in posamezne koč, porabijo za spise; vsekako pa se jih morajo učenci na pamet naučiti, da lahko doma starišem o njih pripovedujejo. — Ker predlogov ni bilo, se zborovanje zaključí.

„Zabavni del“ našega izleta vršil se je pri g. Herman-u, vrlemu prijatelju učiteljstva. Počastilo nas je mnogo občinstva iz okolice, Slov. Bistrice in iz Frama, in vnela se je kmalu prav vesela in živahna zabava. Napičnica se je vrstila za napičnico, pesem za pesmijo ter marsikateremu v srce segala, da je vzkliknil: „takó ljubó, takó lepó!“ Mirko.

Iz logaškega okraja. Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja logaškega imelo je svoje peto glavno zborovanje dne 7. julija t. l. v Rovtah. Okoli 10. ure predpoludnem tega dne zbralo se je v prijaznem in lepem kraji Rovte, odkoder se cloveku od Grintov-ca do Javornik-a, od orjaka Triglava do mogočnega Snežnika odpre pogled po lepej našej domovini, 13 učiteljev, 4 učiteljice, 3 soproge učiteljev, 1 gospica in 3 duhovniki, vseh 24 oseb. Ob 10. uri podali smo se v šolsko poslopje in v šolski sobi rešili vspored tega zborovanja tako-le:

Po primernem in prijaznem pozdravu vseh navzočih, gospodov duhovnikov in cenjenega ženskega spola, otvoril je predsednik zborovanje in naprosil tajnika društva gospoda Benedek-a, da je poročal o

društvenem delovanju 1891. leta. Iz poročila povzeli smo, da se je društvo tudi v tem letu trudilo po svojih močeh doseči namen učiteljem služiti v duševno izobrazbo in dosego raznih pravic, čemur se je s priznanjem jednoglasno pritrnilo.

O IV. zborovanju „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Kranji dne 4., 5. in 6. junija t. l. poročal je predsednik — kateri je bil kot poverjenik pri zborovanju navzoč. Povdarjal je po poročilu, da taka zborovanja ne navdušujejo samo učiteljstva, ne krepé le učiteljskih društev, — temuč tudi neučiteljstvo — ves narod vzbujajo in navdušujejo za izomiko in odgojo naroda — šolo, ter da vsakdo, ki se je vdeležil le jedenkrat zborovanja „Zaveze“ in bil navzoč pri sprejemu, kakoršnega so učitelji imeli v Kranji, bil v družbi svojih tovarišev — bratov vseh slovenskih pokrajin, bode še bolj ponosen na svoj stan — in tudi nikdar več ne bode manjkal na prihodnjih zborih „Zaveze“.

Iz poročila blagajnikovega posneli smo, da je društvo na trdnih nogah, a da se njega gmotno stanje še poboljša, ko pristopijo še oni učitelji in učiteljice k društvu — katerih do sedaj ni še v društvenem imeniku, in poplačajo svoj letni donesek nekateri zakasneni. Za pregledovalce računov izberejo se gg. Kleč, Likar in Leban z vzklikom.

V društveno vodstvo za prihodnje upravno leto volili so se po listkih gg. Benedek Jos. — Planina, Dermelj Kar. — Cerknica, Leban Janko — Begunje, Pozenel Ivan — Rakec in Ribnikar Vojt. — Dol. Logatec; ti pa so v seji vršeci se precej po obč. zboru izbrali predsednikom društva g. V. Ribnikar-ja, predsednikovim namestnikom in ob jednom tajnikom gospoda J. Leban-a, blagajnikom pa gospoda J. Pozenel-a.

Donesek za leto 1892 določil se je potem z 1 gld. za prave in podporne ude.

Za poverjenike v prihodnji glavni zbor „Zaveze“ izbrali so se gg. Jul. Piš in Marija Gallé, učiteljici v Cerknici in gg. učitelji Benedek, Leban, Likar, Repič, Ribnikar in Sežun — katerim bode vožnje stroške povrnilo društvo.

Kraj prihodnjemu občnemu zboru določi se Stari trg pri Rakec-u.

O potrebi učiteljskih društev govoril je potem gospod V. Ribnikar in utemeljeval, da je učiteljstvu potrebno društvo vsled a) njegove daljne duševne izobrazbe; b) radi razvedrila in krepila po trudapolnem delu; c) radi prave stanovske zavesti in ponosa; d) dosege raznih pravic kakor tudi veselja do drugih prekornostnih rečij itd. Temu govoru je sledilo burno odobravanje in pritrjevanje.

Izmed nasvetov omenim le one, kateri so se vsprejeli in sicer:

1. Društvo naj deluje, da se pri vsakem zborovanju in tako tudi pri uradni konferenciji oživlja petje s tem, da se določijo vže nekaj časa prej one

pesmi, katere se imajo dotični dan popevati, da se jih vsakteri vže doma nauči.

2. Društvo naj teži za tem, da se upeljejo pri zborovanjih in pri uradnih konferencijah pedagogično-didaktični-praktični poskusi, se ve, da vsako leto drugje in le z šolskimi otroki dotične šole oziroma razreda učitelja poročevalca.

3. Društvo naj gospodu Rihardu Dolenc-u, vodji deželne vinarske in sadjarske šole na Grnu radi njegovega letnega poročila za leto 1889/90 in sicer stavka na strani 9. vspodaj zadnji stavek, izreče v s o b ž a l o v a n j e s p o v d a r k o m, da tako poročilo baš ni umestno in ne podpira dobre stvari — šolskega vrtnarstva — ter ne povzdiguje ugled učiteljskega stanu, ter bi bilo boljše radi stanu vže taka naznanila v prihodnje opuščati.

4. Društvo naj oznani gospodu poslancu Janku Kersnik-u, da tudi učiteljstvo logaškega okraja (učiteljstvo kamniškega okraja se je vže izreklo v zborovanju dne 7. aprila t. l.) ni krivo, da so [(?) in kje!] šolski vspehi v marsičem negativni in da učiteljstvo ni tako, kakoršno bi po pravici moralo biti, in ga prosi, da ta udarec, prizadet kranjskemu učiteljstvu kot znan pravicoljub svoječasno popravi in tedaj navéde one vzroke, kateri v resnici ovirajo šolstvo in za katere nekatere učiteljstvo dobro vé in mu jih tudi rado oznani.

Ko se je še nekaj razgovarjalo radi šolskih vrtov, zaključil je predsednik zborovanje ob 1. uri popoludne.

Precej po zborovanju bil je skupen obed, katerega so se vsi zborovalci vdeležili. Tu je sledila napitnica napitnici, pesem pesmi, in hitro nam je potekel čas, da smo mogli zapustiti prijazne Rovte ter iti narazen. Vdeleženci logaške, planinske in cerkniške doline zabavali smo se še nekaj časa potem v Dolenjem Logatci — a tudi tukaj treba je bilo raziti se in podati se vsakemu v svoj kraj; vsak pa je nesel s seboj zavest, da društveno življenje poleg dobrega duševnega razvedrila vzbuja pravo medsebojno ljubezen med učiteljstvom, — vsaj je vsak rad med svojimi! Rr.

Ormoški okraj. (Vabilo.) Ormoško okrajno učiteljsko društvo zborovalo bode dne 4. avgusta t. l. ob 10. uri dopoludne v Ormožu po tem-le vspredu: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Poročilo o zborovanju „Zaveze“ v Kranji. 4. Prostovoljno predavanje. (Po društvenem sklepu pride na vrsto slavno učiteljstvo Humsko in Lenarčko). 5. Nasveti. Ker velja ta seja pripravam za Komensky-jevo slavnost, zato odbor prosi, da se cenjeni udje v polnem številu vdeležijo tega zborovanja.

Iz št. lenartskega okraja. (Vabilo.) Šentlenartsko okrajno učiteljsko društvo zborovalo bod v nedeljo dne 7. avgusta t. l. pri Sv. Lenartu v r

Slov. goricah se sledečim vspeedom: 1. Odobritev zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Naznanilo došlih dopisov. 3. Na katerih berilih II. čitanke se zamore poučevati zdravoslovje in v katerem obsegu? govori g. Vreča. 5. Slučajnosti.

J. Maurič, načelnik. J. Kóvačić, t. č. tajnik.

Iz krškega okraja. „Pedagogičsko društvo“ bode imelo letošnji občni zbor dne 27. julija t. l. ob 2. uri popoldne na vrtu gospoda Gregorič-a v Krškem. Vspored: 1. Poročilo o društvenem delovanju preteklega leta. 2. Pregled letnega računa. 3. Volitev treh pregledovalcev računov. 4. Volitev odbora. 5. Določitev letnine. 6. Nasveti. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Iz kranjskega okraja. (Vabilo) k skupščini „učiteljskega društva za kranjski šolski okraj“, katera bode dne 4. avgusta t. l. ob 10. uri popoldne v mestni dvorani v Kranji: Vspored: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo in volitev treh pregledovalcev računov. 4. Določitev udnine za leto 1893. 5. Volitev sedem udov v društveno vodstvo. 6. Posamezni nasveti. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Ptujski okraj. Prihodnje zborovanje učiteljskega društva — v proslavo rojstvene tristoletnice Komenskega — bo v četrtek 1. septembra. Podrobnejše podatke zaradi te slavnosti oznamimo pozneje. Odbor.

Dopisi in druge vesti.

Iz ptujskega okraja. (Okrajna učiteljska konferencija za šolske okraje Ptuj (okolica), Ormož in Rogatec dne 20. junija v šoli ptujske okolice). — [Konec.]

VL. G. učitelj Sekirnik poročal je „o upeljavi pokončne pisave v ljudske šole“. Poročevalec je govoril za vpeljavo te pisave, povdarjal njene prednosti v zdravstvenem oziru ter predlagal, da naj se pokončna pisava vsem šolam priporoča. O tem poročilu se je vnela zelo živahna debata.

Gosp. Jurša se protivi obligatni upeljavi pokončne pisave ter ne priznava vseh onih prednostij, katere g. poročevalec pokončni pisavi pripisuje. Tudi g. Robič je govoril proti pokončni pisavi, katero nam hočejo zdravniki vsiliti, kakor one novodobne klopi z minusdistanco in s premakljivimi ploščami, kateri pa je naš vis. dež. šolski svet z najnovjšim ukazom (5. maja, št. 3094) zavrgel; jednako se utegne tudi pokončni pisavi zgoditi, katera tudi ni nič drugega, ko neko novotarstvo za ljudske šole; treba je le pri poševni pisavi strogo na to gledati, da otrok pravilno sedi in ni se potem treba bati nobedne telesne škode.

Za pokončno pisavo so dalje govorili gospodje g. Porekar, Serajnik in Ogorelec, proti pa gg. Mejovšek, Kosí A. in Klanjšček; tudi g. nadzornik se ni mogel za njo navdušiti ter sta obveljala predloga gg. Jurša in Robič z veliko večino:

1. „Okrajna uč. konferencija za šolske okraje ptujskega okr. glavarstva ne želi, da bi se pokončna pisava v ljudske šole obligatno upeljala; vsakako mora imeti učiteljstvo poprej o tej pisavi dovolj skušenj“.

2. „Konferencija zahteva, da njeni 4 odposlanci v deželni uč. konferenciji glasujejo proti obligatni upeljavi pokončne pisave v ljudske šole“.

VII. G. nadučitelj Kavkler je poročal o pismeno izvršeni izbiri učne tvarine, katero izbiro je on priredil na podlagi ukaza vis. dež. šolskega sveta dne 28. nov. 1891, št. 7222 za vse kategorije ljudskih šol.

To izbiro je predložil slavni okrajni šolski svet ptujski vis. dež. šolskemu svetu v potrjenje. — Predsednik je v svojem in v imenu zborovalcev izrekel poročevalcu na njegovem velikem trudu za služeno zahvalo.

VIII. G. nadučitelj Weinhard je poročal o tridelni Močnik-ovi računici za ljudske šole, ter jo za upeljavo na trirazednicah toplo priporočal, želeč njeno izdajo tudi v slovenskem jeziku.

IX. a) O stanji šolskih vrtov, oziroma drevesnicah so poročali gg. Robič (Ptuj, okolica), Košar (Ormož) in Bezjak (Rogatec). Prvi je nasvetoval nastopne predloge, katere smo odobrili.

1. Vzgoja hrušk je premalo zastopana; na to sadno vrsto se naj po vseh šolskih vrstih obrača večja pozornost.

2. Tudi vinarstvo je premalo zastopano; vzgoja domačih in ameriških trt naj se zlasti po onih šolskih vrtilih izvršuje, kateri leže v slovenskih in lju-tomerskih goricah in v Halozah.

3. Vsak učitelj-vrtnar ptujskega okr. glavarstva naj bi bil član štaj. c. kr. vrtnarske družbe, katera šolsko vrtnarstvo posebno pospešuje; naj bi jo torej tudi vsak učitelj podpiral.

4. Kje še ni šolskega vrta, naj si dotični šolski voditelji z vso močjo prizadevajo, da jih kmalu dobijo.

b) O stanji in porabi okr. uč. knjižnic poročali so gg. Možina (Ptuj, okolica), Jurša (Ormož) in Dreflak (Rogatec).

X. Kot odposlanci v letošnje deželno uč. konferencijo so bili izvoljeni z veliko večino glasov: gg. Robič in Farkaš (Ptuj, okol.), Mejovšek (Ormož) in Bezjak (Rogatec).

Kot strokovnjak v okrajni šolski svet rogački je bil izvoljen jednoglasno g. Sekirnik.

XI. Med samostalnimi predlogi smo sprejeli predlog, katerega je postavil g. Porekar: „Slavni okrajni šolski sveti našega okr. glavarstva se naprosijo, naj bi našim šolam, oziramo učencem iz vojaško-geografičnega zavoda priskrbeli izdajo zemljevida ptujškega okr. glavarstva.“

Po dognanem vspredu se g. okr. glavar zahvali g. nadzorniku za njegovo zaslužno delovanje, gg. poročevalcem za njihova temeljita poročila in učiteljstvu — katero zagotovi, da ga hoče kar najbolj mogoče podpirati — izrazi svojo priznanje za njegovo vnetost do poklica.

G. prvosednik zaključil potem ob 4. uri konferencijo želeč, naj bi današnje razprave bile koristne ne le za deželno uč. konferencijo, ampak tudi za našo šolstvo sploh.

Na to še g. učitelj Zopf imenom konferencije iskreno zahvalo izreka preblagorodnemu gosp. c. kr. okr. glavarju za njegovo prisotnost, s katero je učiteljstvo počastil in g. nadzorniku za modro in vrlo voditev konferenčnih obravn. (Burni „živio“-klici).

Po 7 ur trajajočem zborovanju smo se potem razšli ter se še nekaj veselih uric z g. nadzornikom na Stražil-ovem vrtu radovali.

Ko sem jo potem krenil čez ptujsko polje in veselo korakal proti priljubljenim Halozam, „mi iz stolpa sem zvon doni, ko vlega mrak se po vasi.“ — Da, o mraku smo prišli vsak na svoj šolski dom, kjer hočemo — z nova za naš poklic navdušeni po današnjem veselem dnevu kolegijalnosti — „jaro in možno“ delovati za povzdigo narodne izomike in za vzorno — napredovalno šolstvo ptujškega okr. glavarstva. V to pomoz! Bog!

Maribor. Na tukajšnjem učiteljski vršili so se od 18. do 21. t. m. zrelostni izpiti. Oglasilo se je 22 rednih kandidatov, 2 privatista in 3 privatistinj. Od teh je izpit dostalo 20 kandidatov oziroma kandidatinj (kandidat Fran Zidar in kandidatinja Božena Sernez z odliko), 2 kandidata sta med skušnje odstopila, 2 sta reprobirana za 2 mesca, 2 kandidata in 1 privatistinja pa za 1 leto.

Na ženskem izobraževališči za učiteljice v Gradci sta sestri, vrli Slovenki Marija in Antonija Stupca dostali zrelostni izpit (slovenski in nemški učni jezik) z odliko.

V kmetijski nadaljevalni tečaj za učitelje, ki se po naročilu vis. c. kr. ministerstva vrši na tukajšnji sadje- in vinorejski šoli od 25. julija do 27. avgusta pozvane so te-le učiteljske moči in sicer: gospod

Peter Lorber, šolski ravnatelj v Zeltweg-u; gg. nadučitelji: Gottfried Dorer v Gaal-u, Martin Šalamun pri Sv. Miklavži, Anton Križ v Zavrču, Leopold Korže v Ribnici, Jožef Pongratz v Ottendorf-u, Rudolf Einwögerer v Mitterdorf-u, Rok Škorjanc v Makolah, Anton Farčnik v Polzeli, Maks Bruder v Altenmarkt-u, Andrej Šket v Podsredi; dalje učitelji gg.: Patricij Stern v Hartberg-u, Jožef Mocher pri Sv. Lenart-u v Sl. gor., Anton Gnus na Zgornji Rečici, Jožef Nöger v Wernersdorf-u; in podučitelji gg.: Alojzij Hamer v Knittelfeld-u, Anton Kosi v Središči, Franc Stessl pri Sv. Ani (am Aigen), Janez Schafranek v Ilz-u in Jurij Bogner pri Sv. Florijanu.

Iz radovljiškega okraja. Naše učiteljsko društvo je zborovalo dne 2. m. m. v leškem šolskem poslopju ob obili vdeležbi članov učiteljev. Pri tej priliki smo ogledali Lergetporerjev občni šolski zemljevid ter se seznanili s praktično vporabo njegovo, o čemur je predaval učitelj g. H. Podkrajsek. Prav mikavno je govoril tudi gospod učitelj K. Simon o poštni hranilnici in njenem pomenu za šolsko mladež.

V novem društvenem odboru so gg.: Marko Kovšca, predsednik, Hinko Podkrajsek, podpredsednik, Janko Piancki, tajnik, Karol Simon, blagajnik, Ignacij Rozmann, odbornik in France Rus, pevovalja. —j—

Iz krškega okraja. Okrajna učiteljska konferencija za Krški šolski okraj bode dne 27. julija t. l. ob 9. uri dopoludne v Krškem. Razen običajnih točk je na vspredu: 1. Podrobni učni načrt za slovnico, pravopis in spisje. 2. Pretresovanje knjig za šolarsko knjižnico. 3. Posredovanje o načrtu za uravnavo šolskih vrtov.

Iz radovljiškega okraja, meseca julija. — Naša okr. učiteljska konferencija vršila se bode letos v dan 3. avgusta ob 9. uri dopoludne v šolskem poslopju v Begunjah. — Poleg navadnih točk stoji na dnevnem redu poročilo o potrebnem učenem črtu za realije, o pomenu in metodiki pokončne pisave.

(Imenovanje.) Začasni glavni učitelj na mariborskem učiteljski, gospod Dr. Janko Bezjak, imenovan je stalnim c. kr. profesorjem na tem zavodu.

(Prvo izvestje c. kr. učiteljskega) v Mariboru, katero je izdalo ravnateljstvo koncem šolskega leta 1891/92 ima to-le vsebino: 1. K zgodovini zavoda (Ravnatelj); 2. Uvod v aritmetični pouk na učiteljskih izobraževališčih (Profesor L. Lavtar); 3. Šolska izvestja (Ravnatelj). — Delce je sploh zelo zanimivo in poučljivo, zlasti pa bode zanimalo one gg. tovariše, ki so se šolali na tem zavodu.

Opozarjamo je torej, da je še dobiti nekoliko izvodov po 35 kr. pri ravnateljstvu. Kdor se torej želi seznaniti z zanimivo publikacijo, naj se z naročevanjem podviza.

Franc S. Jamšek †

Baš pri zaključku današnje „Pop.“ številke došla nam je pretužna vèst, da je vrli naš sotrudnik, velezaslužni šolski ravnatelj v Reichenburgu, gosp. Franc S. Jamšek predvčeraj t. j. 23. t. m. nenadoma umrl.

Porojen 17. julija 1840. leta v Žalci se je šolal v Celji, dovršil tukaj 10. avgusta 1857 preparandijo in 3. novembra 1857 nastopil svojo prvo službo v Konjicah, kjer je bil 1. učitelj premilostljivemu našemu knezoškofu Mihaelu. Služboval je potem na Slatini, pri Sv. Roku, v Mozirji, v Celji, v Loki pri Zidanemmostu in od l. 1870. v Reichenburgu. Rajni bil je vzorni učitelj in iskren rodoljub. Stanovska čast mu je bila nad vse!

Od leta 1869. do 1875. bil je c. kr. okr. šolski nadzornik za brežiški, kozjanski in sevniški šolski okraj; pozneje pa ud okr. šolskega sveta sevniškega do svoje prerane smrti.

Na njegovem grobu plačejo zapuščena žena in dva nadepolna, nedoletna sinova, katerim je bil Jamšek vzoren soprog in najboljši oče. Zemljica Ti bodi lahka, dragi prijatelj in zvesti tovariš! Spomin za teboj nam ostane trajen!

(Umrli) je 21. t. m. v Šmarji pri Jelšah vrli narodnjak in prijatelj šole gosp. Franc Skaza; veleposestnik, ud okr. šolskega sveta itd. itd. v 53. l. svoje dobe. Blag spomin vrlemu možu!

(Mariborki učiteljski abiturijenti) priredijo dne 7. avgusta ob 6. uri žvečer v čitalnični dvorani v Ptujih slavnostno besedo s petjem in godbo, ter se nadejajo prav mnogobrojne vdeležbe tamošnjega in okoliškega razumnštva.

(Pokončno pismo.) Razun J. Heinrich-ovega nemškega Abecednika, ki je pred kratkim izšel in od ministerstva za vporabo v ljudskih šolah z nemškimi uč. jezikom odobren, prireajo se v zalogi c. kr. šolskih knjig na Dunaji in v Pragi še tri abecedniki s pokončno pisavo — 2 za nemške in jeden za česke šole, ter se lahko vže s prih. šolskim letom vpeljujejo. Isto tako se bodo dobile v c. kr. zalogi šolskih knjig tudi predloge za pisanje nemškega pokončnega pisanja, katere prireja E. Bayr, znani prvoboritelj za to pismo.

(Treščilo je) 20. t. m. v šolo zamorcev v Brickhead-u v Georgiji (Amerika). Učenci in učitelji bili so omamljeni in ker je blisk tudi užgal, zgorelo je deset otrok, mnogo pa jih je bilo težko poškodovanih.

Javna zahvala.

Podpisana izrekata slavnemu vodstvu družbe, sv. Cirila in Metoda srčno zahvalo za knjige, podarjene šolarski in učiteljski knjižnici deške ljudske šole v Št. Juriji ob južni železnici.

Št. Jurij ob južni žel. dne 21. malega srpana 1892.
Ivan Vrščaj s. r. A. Peternel, s. r.
knjižničar naučitelj.

Razpisi natečajev.

Št. 234.

Podučiteljsko mesto.

Na k ljudske šoli v Št. Juriji ob Taboru spadajoči podružnici v Ojstrici umešča se s 1. novembrom t. l. podučiteljsko mesto definitivno ali tudi provizorično.

Po naredbi vis. c. kr. dež. šolskega sveta z dne 19. maja t. l. št. 3222, ima dotičnik razun brezplačnega stanovanja (jedna soba) in dohodkov po IV. plačilnem razredu še draginjno doklado 40 gl. na leto.

Prosilci naj vložijo svoje redno opremljene prošnje z dokazom da so avstrijski državljani, in sicer, ako še niso nameščeni, naravnost, sicer pa potom predstojnega okrajnega šolskega sveta, najpozneje do 23. julija t. l. pri krajnem šolskem svetu v Št. Juriju ob Taboru.

Okr. š. svet na Vranskem, 21. junija 1892.

Predsednik: Dr. Wagner s. r.

Št. 292.

Podučiteljska služba.

Na trirazredni ljudski šoli v Rogatci se umešča podučiteljska služba z dohodki III. plačilnega razreda in brezplačnim stanovanjem.

Prosilci naj pošljejo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so nemškega in slovenskega poučevanja zmožni in avstrijski državljani, do 7. avgusta 1892 krajnemu šolskemu svetu v Rogatci. Okr. šolski svet Rogatec, dne 8. julija 1892.

1-2 Predsednik: Scherer s. r.

Št. 426.

Učiteljska služba.

Na petrazredni ljudski šoli v Središči (Polstran) se umešča druga učiteljska služba z dohodki IV. plačilnega razreda stalno.

Prosilci naj pošljejo svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so nemškega in slovenskega poučevanja zmožni in avstrijski državljani do 1. sept. t. l. na krajni šolski svet v Središči (Polstran). Okrajni š. svet Ormož dne 20. julija 1892.

Predsednik: Ranner s. r.

P. n. naročnike, ki so še z naročnino za tekoče polletje ali pa celo še od preje na dolgu, še jedenkrat prav vljudno pozivljamo, da se svojej dotični dolžnosti vsaj do 5. prihodnjega mesca gotovo odzovejo. Upravištva.

Vsebina. I. K metodi pokončne pisave. (Stiasny). — II. O ženskih ročnih delih. (Marija Urbančič.) — III. Še nekaj o pokončni pisavi. (A. Kosi.) — IV. Naše šolsko vrtnarstvo. (II.) (F. K.) — Listi slovenskega učitelja — kolesarja. — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in druge vesti. — VII. Natečaji. —